

Mesék és mondák nyomában, barangolás Erdélyben!
HAT-KP-1-2025/1-000040
Nemesnádudvar-Érsekhalma Német Nemzetiségi Általános Iskola

A nemzet összetartozása csak akkor lehet szoros kötelék, ha élő emberi kapcsolatok hálózatává válik.

A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., mint támogató, 2025-ben is pályázatot hirdetett a Határtalanul! program keretében, hetedik osztályos tanulóknak.

A pályázati kiírás célja határon túli kirándulások támogatása a Magyarország határain kívül élő magyarság megismerése, valamint a magyarországi és a külföldi magyar fiatalok közti kapcsolatok kialakítása.

Előkészítő óra - Szülői értekezlet:

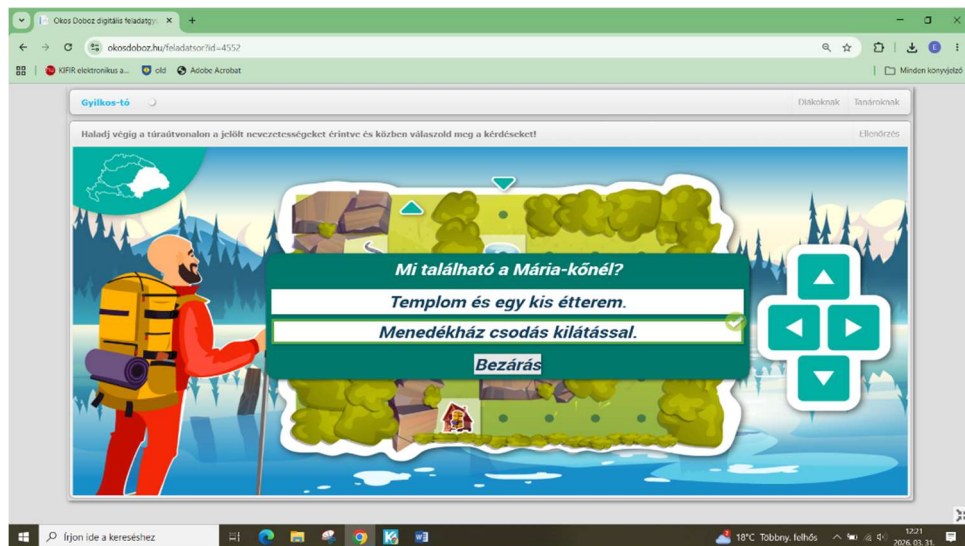
2026. március 31-én a szülők tájékoztatást kaptak a kirándulás részleteiről.

Előkészítő órák

A 2025-2026-os tanév elején már nagyon vártuk a pályázat elbírálásáról érkező döntést. Nagy örömmel kaptuk a hírt, hogy a pályázat nyert, így mi is mehetünk Erdélyben „Határtalanul!”.

Lelkesen vetettük bele magunkat az előkészületekbe. Az előkészítő órákon megismerkedtünk Erdély történelmével és kultúrájával. Felelevenítettük ismereteinket a Kárpátok földrajzi adottságairól, Erdély természeti értékeiről. Megismertük kirándulásunk útvonalát, térképen bejelöltük merre visz az utunk Székelyföld felé. Digitális feladatokat oldottunk meg a Barangoló digitális tartalomtár, az „Okos doboz,” segítségével.

Megkezdjük „Határtalanul” füzetünk vezetését, amelybe az előkészítő órákon összegyűjtött ismereteink kerültek. A kirándulás során pedig minden este lejegyeztük az aznapi élményeinket.

1. nap:

Kirándulásunk április 13-án reggel 5 órakor vette kezdetét. Nagy izgalommal és kíváncsi várakozással indultunk.

Aznapi első állomásunk Arad volt. Buszunk a Megbékélés park mellett állt meg. Itt megemlékeztünk a 13 aradi vértanúról, akiket 1849. október 6-án végezték ki a szabadságharc bukása után. Az emlékműnél koszorút helyeztünk el, majd körbejártuk a szobrot, amin láthattuk a 13 vértanúról készült domborműveket.

Arad után tovább indultunk, és körülbelül 3 óra utazás után megálltunk Marosillyén. Itt született 1580. november 15-én Bethlen Gábor erdélyi fejedelem. Megnéztük szülőházát, aminek falán a nagyenyedi diákok 1909-ben állítottak emléktáblát.

Rövid utazást követően érkeztünk Déva várához. A várat már messziről lehetett látni, mivel a népballadában szereplő magos Déva vára valóban magas, 371 méterrel a tengerszint felett emelkedik ki a környező sík területből. Reménykedtünk, hogy fel tudunk menni a felvonóval, ami sajnálatunkra aznap, valószínűleg a nemzeti ünnep miatt, nem működött.

Déva után csak rövid utazás várt ránk és megérkeztünk Vajdahunyadra. Négy hatalmas pillérré támaszkodó nagy fahíd ívelt át a Zalasd patak által kivájt árok felett, amin keresztül lehetett bejutni a várba. Mivel a vár éppen felújítás alatt állt, így csak kívülről nézhettük meg.

Az utunk következő állomása Segesvár volt. Segesvárat Erdély legfestőibb középkori várnegyedét a Világörökség részét képező segesvári vár falain belül találjuk. Mái lakott középkori vár, aminek szimbóluma az óratorony, amely a város minden részéből látható. Néhányan közülünk a Diák-lépcsőt is megmászták, ami a vár főterétől a várhegyre vezet.

Rövid városnézés után Fehéregyháza közelében, Ispánkútnál, álltunk meg. Petőfi Sándor 1949. július 31-én feltételezhetően ezen a helyen esett el. A forgalmas út mellett, a tiszteletére állított szobornál, elhelyeztük a megemlékezés koszorúját.

Buszunkkal folytattuk utunkat Székelyszentlélek felé, ahol meleg vacsorával fogadtak bennünket a Becsali-panzióban. Vacsora után a szálláshelyünket elfoglaltuk Bogárfalván.

2. nap:

A második napon az utunk először Csíkszeredába vezetett. A Csíki Székely Múzeumba látogattunk, ami a Mikó-várban található. Itt a vezetőnk ízesen, élvezetesen beszélt a csíki székelység életéről és népviseletéről. Megtudtuk, hogy a népviseletben a színeknek fontos üzenete és jelentése van. Megismertük néhány jellegzetes székely szakma eszközeit, mit például a zsendelykészítő vagy a havasi pásztor, aki a nyári időszakban az esztenán él. A csapatunkhoz csatlakozott az idegenvezetőnk Robi, aki a következő napokban velünk tartott.

Az utunk a Gyimesekbe vezetett. Erdélyben, Hargita megyében, a Boros patakán, Gyimesközéplekon található egy különleges élő népi múzeum, a Gyimesi Skanzen. Egy igényesen kialakított falurész, melyben a természetközeli élet, a hagyományos építészeti –, népi kultúra nyújt felejthetetlen élményt. A skanzen területén: 14 parasztház, 1 hatalmas csűr, 1 szabadtéri fedett terasz, 2 kisebb rendezvényterem, 1 vízimalom, 1 kápolna és 1 múzeum is található.

Busszal elmentünk az Ezeréves határhoz. De mi is az az Ezeréves határ? Az egykori Magyar birodalom, majd a Habsburg birodalom határa. Illetve Erdélyben a határ legkeletibb pontjára értendő, amely az erdélyi Gyimesekben található. Gyimesbükkön. Utunk során beszéltünk a gyimesi vesztegzárról. 1730-1740 között épült az egészségügyi vesztegzár a bécsi udvar döntésére. Mindenki, aki át akarta lépni a birodalom határait, kötelező módon karanténba kellett vonuljon, hogy kiderüljön róla, hogy egészséges-e. Normál esetben 21 napig kellett itt vesztegelni, pestis-gyanús körülmények esetén 28 napig, és pestises időkben 42 napig.

A Gyimesekből az utunk visszavezetett Csíkba, Csíksomlyóra. Először csíksomlyói Barátok fürdőjét (Barátok feredőjét) látogattuk meg, amely a Kissomlyó-hegy északnyugati lábánál fakadó borvízforrástól délre, 50 méter távolságra található. A fürdőhöz kanyargós ösvényen lehet eljutni. Volt, aki bátran

kipróbálta a fürdő gyógyvizét. Az itteni forrásból gyógyító hatású vasas-szénsavas borvíz tör fel. A palackjainkat megtöltöttük és megkóstoltuk a különleges borvizet.

Csíksomlyó a Kárpát-medence legismertebb zarándokhelye. A minden évben megrendezésre kerülő püNKöSDi búcsú az összmagyarSág legjelentősebb katolikus eseményévé lett Erdélyben. Több százezer magyar vonz a világ minden tájáról. A Csíksomlyói kegytemplom és a hozzá tartozó kolostor története a XV. században indul. A korszaknak megfelelően az ide telepedő ferences szerzetesek gótikus stílusban emelték a templomot és a hozzá tartozó kolostort SárLós Boldogasszony tiszteletére.

Már erősen benne jártunk a délutánban, így indultunk vissza Székelyszentlélek irányába. A Hargita-hegység fő gerincén haladva, az Olt és a Maros vízgyűjtő medencéinek vízvásztóján, a történelmi Csík és Udvarhely vármegyék határán található Tolvajos-tetőn megálltunk. A 980 méter tengerszint feletti hely történelmi jelentősége és természeti szépsége miatt is népszerű.

Itt található a Hármaskereszt, amely az évek során a székely hazaszeretet és az elnyomás elleni ellenállás jelképévé vált. Mi is fejet hajtottunk és elhelyeztük koszorúnkat.

Vacsora után szállásunkra érve szülinapoztunk!

3. nap:

A harmadik napon korán indultunk. Szép, napsütéses idő ígérkezett. Reggeli után indultunk Erdély talán legszebb nevezetességei felé. Idegenvezetőnk, Robi, ezen a napon is velünk tartott.

Első megállónk a Zetelaki víztározó volt. Az építése 1976-ban kezdődött és 1992-ben fejeződött be. Árvízvédelmi és folyószabályozási cézzal készült. Az építés során a munkások kb. 3 millió m³ földet mozgattak meg. Ahogy a gáton végigsétáltunk gyönyörű látványban volt részünk. A víz kristálytisza volt.

Utunkat tovább folytattuk. Elhagytuk Csíkországot, és átértünk a Gyergyói-medencébe. Kis pihenőt tettünk a Pongrác –tetőn, ahonnan csodás kilátás nyílt a Gyergyói-medencére.

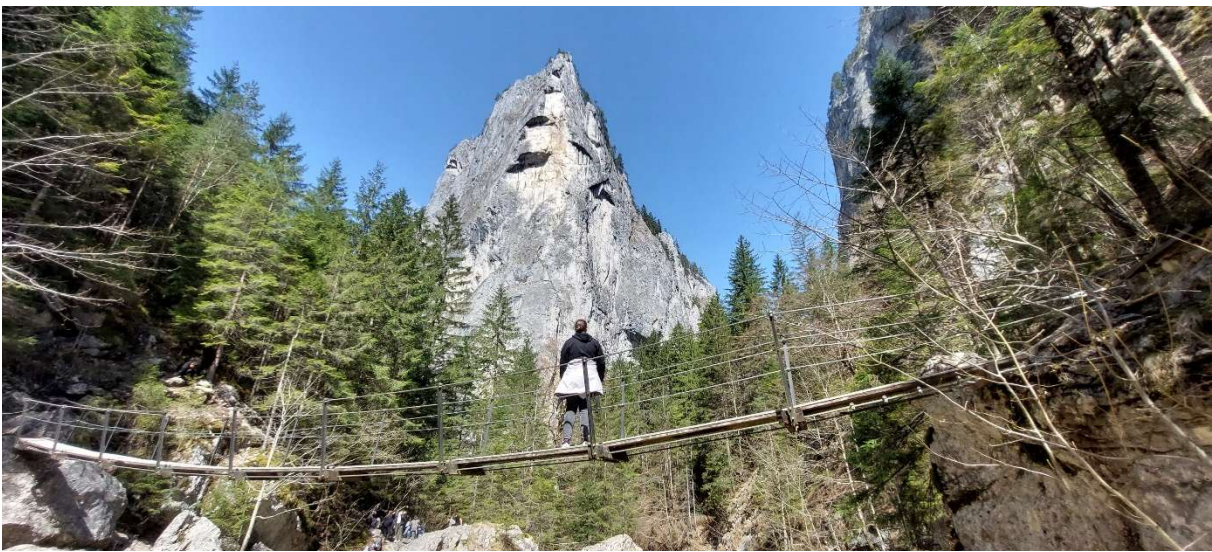

Csodás tájakon, meredek szerpentineken haladtunk tovább a Gyilkos-tó és a Békás-szoros irányába. Először a Gyilkos-tó környékét jártuk be. Robi mesélt a keletkezéséről és a keletkezéséhez kapcsolódó legendáról. A Gyilkos-tó egy természetes torlasztó a Hagymás-hegységben, a Keleti-Kárpátokban. 1837 nyarán a felhalmozódott törmelék lezúdult a völgybe és elzárta több patak folyását. Jellegzetessége a vízből kiálló, illetve a víz alatt pár centivel lévő fenyőcsonkok, amelyek az elárasztott erdőből maradtak.

Az utunk a Békás-szoros felé folytatódott. Végig sétáltunk a Békás-patak mellett, majd letértünk egy ösvényre, amelyen eljutottunk egy függőhídhöz, amely a patak felett ívelt. Szinte mindenki átkelt a hídon és a patak másik partján kicsit elidőzött. A szoros hatalmas, meredek, 200-300 méter magas sziklái mindenkit ámulatba ejtettek. A legszembetűnőbb sziklatornya az Oltár-kő, melynek magassága 1154 méter. Csúcsán egy 7 méter magas, 2,5 méter széles kereszt látható.

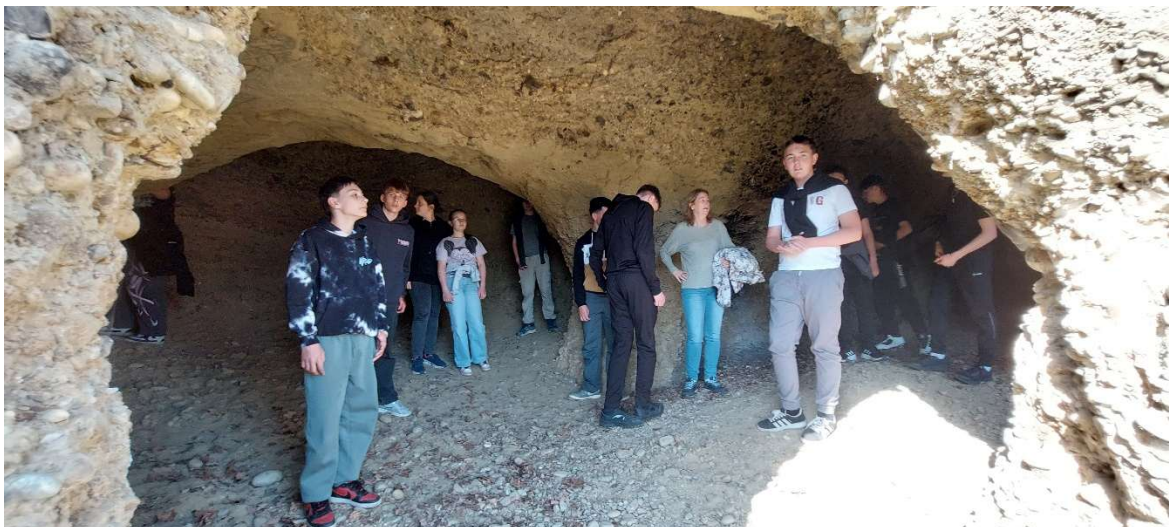

A szoros alján várt bennünket a buszunk és visszafelé vettük az irányt. A Gyilkostó közelében található egy bobbálya, ahol megálltunk és mindenki, aki szeretett volna csúszhatott egyet a sziklák árnyékában. Nagy élmény volt.

Igyekeznünk kellett visszafelé, mert Máréfalván délután 5 órára várt bennünket a Máréfalvi Rozetta Ifjúsági Egyesület, ahol a fiatalok táncházat rendeztek nekünk. A táncház előtt volt időnk elsétálni a Dévai Szent Ferenc Alapítvány gondozásában üzemeltetett Összefogás Házához. Itt hátrányos helyzetű gyermekek töltik az iskola utáni idejüket. Átadtuk a gyerekeknek a otthonról vitt adományainkat, aminek nagyon örültek, és boldogan vitték be a termeikbe.

Mivel még mindig maradt időnk a táncház kezdetéig, így egy kis túrát tettünk a falu határában lévő Kő-likhoz. Többen felmerészkedtünk a barlangokhoz, ahonnan a falu látképét csodálhattuk meg. Lefelé nagyon óvatosan kellett közlekedni, mert a murvás, kavicsos terep nagyon csúszott.

Ezután következett a táncház. Először volt egy kis táncbemutató, majd a fiatal táncosok nekünk is tanítottak tánclépéseket, apró koreográfiákat. Az osztályból mindenki táncolt ki nagyobb, ki kisebb élvezettel.

A tánc után kellemesen elfáradva és kellően éhesen sétáltunk el egy közeli kis utca végére. Ott Róza mama már készült, hogy éhünket vegye. Már sült a kemencében a messze földön híres tejfölös-túrós lepénye. A forró lepénnyel kicsit várni kellett, hogy ne ártson meg. Mikor meghűlt bátran falatoztunk belőle. Közben a baromfiudvarba kiengedték a pár napos kicsikójukat, ami kis vadóc volt, de elfogadta a kínált kockacukrot.

Hosszú, fárasztó, de élményekben gazdag nap után vacsorázni mentünk, ami nem fogyott túlságosan, hiszen mindenki jól lakott a lepénnyel. A nap végén szokás szerint összesítettük az aznapi élményeinket, lejegyeztük a füzeteinkbe.

4. nap:

A negyedik nap a sóvidék napja. Még a buszban Gréti érdekes dolgokat mesélt el a sóvidék történetéről, Szovátáról és a Medve-tóról. Buszunk a Medve-tónál tett ki bennünket, ami egy heliotermikus sós vizű tó. Ez azt jelenti, hogy az esőzéből érkező édesvíz a tó felszínén marad, míg a sósabb víz lesüllyed, így rétegződve és alakítva ki a heliotermikus jelenséget. Az édes víz szigetelőként működik, amikor a napsugarak felmelegítik, a hó csapdába esik. Így a tó mélyebb rétege akár 50 °C is lehet. Körbe sétáltuk a tavat és megcsodáltunk egy sótömböt is, amelyről az időjárás lemosta a termőföldet, így láthatóvá vált a só, amelybe az lecsorgó esővíz vájatokat oldott. Szovátán a busz felé sétálva gyönyörű monarchiabeli épületek között haladtunk el.

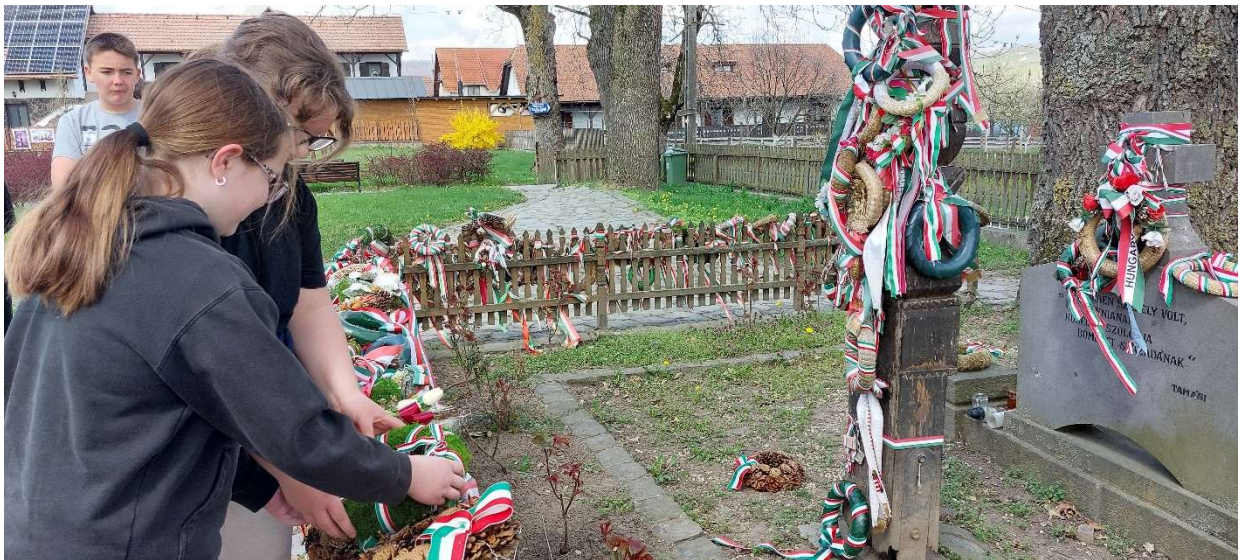

Korond felé vettük az irányt, de előtte megálltunk Csaba bácsinál. Megmutatta, hogyan vágják fel a 87 különféle ásványi anyagot tartalmazó sót és melyik minőséget mire használják. A boltjában sókészítményeket lehetett vásárolni, sószappant, fürdősót, fűszer sót.

Korond az ősi kerámia, a taplófeldolgozás, a szőttesek, a varrottasok és a szőnyegkészítés települése. Itt kaptunk szabadidőt, kedvünkre nézelődhattunk.

Farkaslakán koszorút helyezünk el Tamási Áron síremlékénél, aki az egyik leghíresebb székely író. Kérésére szülőfalujában, Farkaslakán, temették el. Megismerhettünk életéből néhány fontos állomást. Fő műve az Ábel trilógia, ami egy székely fiú jellemfejlődését mutatja be, és jórészt saját életéből vette.

Tamási Áron síremléke mellett, ugyanabban a parkban található a Trianoni emlékmű, ahol szintén koszorút helyeztünk el. Az emlékmű a nemzeti összetartozást szimbolizálja.

Tovább utaztunk Szejkefürdőre, ahol 16 gyönyörű szép székelykapu alatt sétáltunk el a borvízoldalban található síremlékig. Közülük az utolsót maga Orbán Balázs emelte. Orbán Balázs székely író, a legnagyobb székely. A sírhelyén, melyen két kopjafa látható. Itt is elhelyeztünk egy koszorút.

Utunkat a szejkefűrdői Mini Erdély Parkban folytattuk, ahol szabad foglalkozás volt. Megnézhettük Erdély nevezetességeinek a makettjeit, sok-sok gyönyörű épületet: várakat, kastélyokat, templomokat, több város teljes utcászerkezetét.

Igyekeztünk vissza Székelyszentlélekre, hiszen ott meglepetés várt minket. Egy szafari teherautó felvitte a csapatot a Jézus Szíve kilátóhoz. Kelet-Európa legmagasabb Jézus szobra a 958 méter magas Gordon-tetőn található. Az alkotás 22 méter magas rozsdamentes acél szobor, ami egy betontalpazaton áll. Egészen a fejbe fel lehet menni létrákon, és a feje tetején kitekinteni a Hargitára. Aki bátor volt és megmászta a létrafokokat, csodálatos kilátásban gyönyörködhetett.

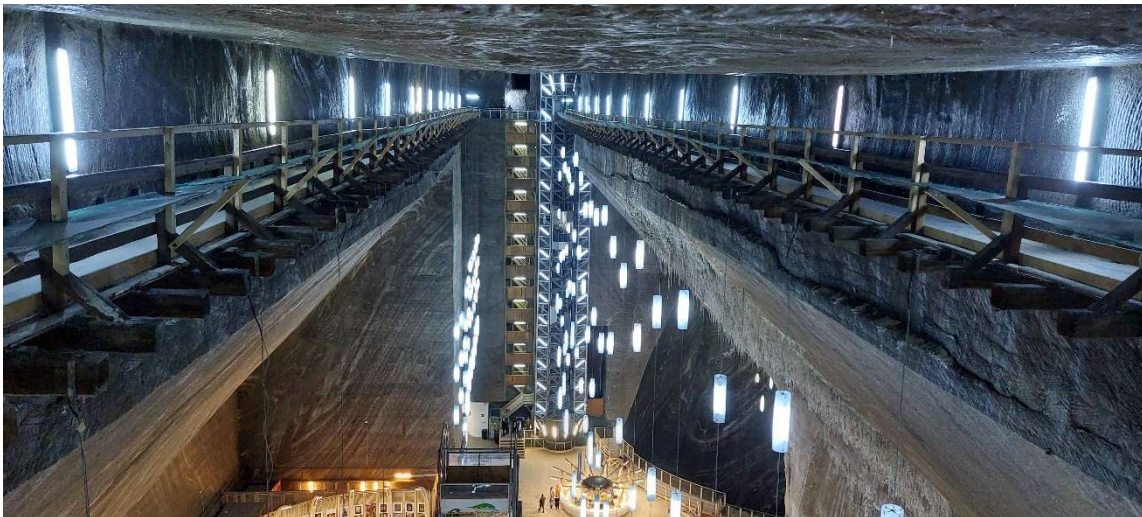

5. nap

Elérkezett a kirándulásunk utolsó napja, amikor el kellett köszönnünk Erdélyország csodás tájaitól. De az utolsó napra, a hazaútra is maradt igazán különleges látnivaló.

Hosszú utazás után érkeztünk meg a Tordai-sóbányába. A lefelé vezető folyosón már láthatóak voltak a sórétegek. Mint megtudtuk a só kibányászásához soha nem használtak robbanóanyagot, csak kizárólag emberi erőt. A só függőleges mozgatását pedig lovak által hajtott csörlőkkel oldották meg. A lovak nehezen bírták a megerőltető munkát és a sötétséget. A legtöbb megvakult és gyorsan elpusztult. Ma már nincs sókitermelés Tordán. A bányászat során különleges akusztikájú termek születtek, az egyikben mi is kipróbáltuk a visszhangot, ami elviekben 20-szoros. Nekünk kicsit kevesebbszer válaszolt. A bánya fő

tárnájának, a Rudolf tárnának a megtekintéséhez 12 emelet lépcsőfokait kellett megmászni, először lefelé, majd a kijutáshoz felfelé. Néhányan kihasználták a lift adta lehetőséget.

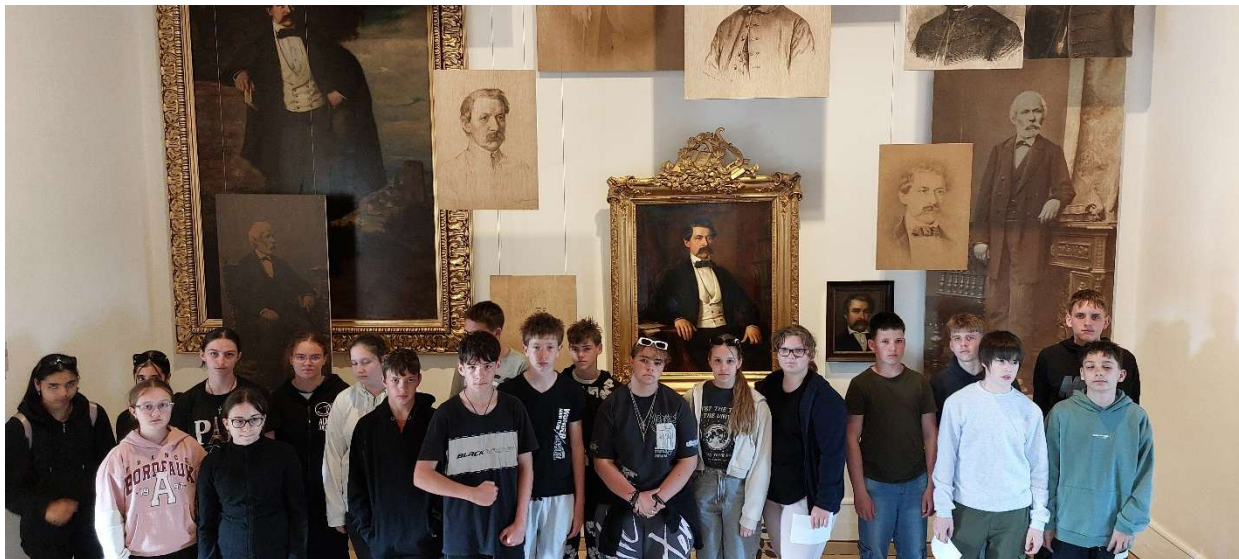

Az utunkat folytatva megcsodálhattuk a Tordai-hasadékot. A hasadék egy vulkáni alkotás legbámulatosabb remeke. Itt a hegylanc a tetejétől a talpáig kettérepedt és még most is egymásba illenek a háromezer lépésnyi szikladarabok. Tovább haladva a Király-hágónál tartottunk egy kis pihenőt. Ezt nevezik Erdély kapujának. A Réz-hegységben található, 580 méteres tengerszint feletti magasságban. 1867-ig Magyarország és Erdély határa volt.

A cél az volt, hogy még délután 5 előtt Nagyszalontán legyünk, és a Csonka-tornyot nyitva találjuk. Az ötszintes torony minden szintjén érdekes kiállítás láthatunk: a torony történetéről, Arany János életéről és munkásságáról. Az épületben eredeti bútorokat és használati tárgyakat, portrékat, versleiratokat láthatunk. A toronyból a kilátás igazán látványos volt.

Az utolsó koszorúkat itt Nagyszalontán, az Arany János szobornál helyeztük el, miután felelevenítettük Arany János életét meghatározó állomásait, valamint legfontosabb műveit.

Innen már nem volt messze Magyarország. Este kilenc körül értünk haza.

Sok élménnyel és tudással és rengeteg kilométerrel gazdagodva a tértünk haza. Köszönjük!

Értékelő órák:

Az iskolában az első osztályfőnöki órán összegeztük a kiránduláson látottakat. Az Erdély füzetbe lejegyeztük a hiányzó nap élményeit. A látottakkal kapcsolatban totókat, rejtvényeket oldottunk meg.

Az érdeklődés felkeltése érdekében egy témanap keretében készítettünk az utunkkal kapcsolatos szófelhőt, amelynek a formáját mindenki maga választotta. Az erdélyi motívumok felhasználásával könyvjelzőt rajzoltunk, mindenki a neki tetsző motívum kiválasztásával. Valamint elkészítettük az Összetartozás fáját. Mindenki kivágta a saját kézlenyomatát és beleírta saját gondolatát, vagy egy ide illő idézetet. Az elkészült munkákat egy falújságon gyűjtöttük össze és rendeztük el. Így minden érdeklődő betekintést kaphat az utunk szépségeibe.

Az iskola tanulóinak élménybeszámolót tartottunk, ahol PPT-ben megmutattuk kedvenc helyeinket. Míg elmeséltük merre jártunk, újra éltük az Erdélyben eltöltött csodás öt napunkat.

KÖSZÖNJÜK!